ŸÖ»ÖÖ¾Ö šÖŒयाची नवीन पध्दत निर्धारßÖ करण्याबाबत

´ÖÆÖ¸üÖÂ™ü ¿ÖÖÃÖ−
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक मत्स्यवि-1261/(ÃÖ®†Ö¸ü 135)/¯Ö¤ü´Ö-13,
मंत्रालय विस्तÖ¸ü, ´Ö²Ö‡Ô 400 032.
दिनांक : २९ जुन १९९५.

¾ÖÖ"ÖÖ :-

1) **शासन परिपत्रक, कृषि व सहकार विभाग क्रमांक मत्स्यवि-1186/ÃÖ®†Ö¸ü 173/¯Ö¤ü´Ö-17, दिनांक १६ सप्टेंबर १९८६.**
2) **आयुŒÖ मत्स्यव्यवसाय, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक - 011202/1495, दिनांक २१ मार्च १९९५**

शासन निर्णय :- महाराष्ट्र राज्याला तलाव/जलाशयाचे स्वरूपात सुमारे ३ लाख हेŒ™ü¸ü •Ö»ÖõÖê¡Ö लाभलेला असून राज्यात सऱ्या ८,४२५ बारमाही तलाव/जलाशय व ४,५५२ हंगामी तलाव आहेत. प्रचलित धोरणानुसार, ठेके अग्रहŒकाने लिलाव न करता, एकावेळी ५ वर्षाकरिता ×¤»Öê •ÖÖŸÖÖŸ, ¾Ö šेक्याचे वर्ष जुलै ते जुन असे धरले जाते. दरववर्षाच्या १ जुलैपासून ज्या तलावाचे ठेके नव्याने घ्यावयाचे असतात किंवा ५ वर्षाकरिता मुदत वाढवून घ्यावयाचे †ÃÖŸÖÖŸÖ, त्यावेळी जिल्हा पातळीवर प्रादेशिक मत्स्यव्यवसाय उपसंचालक यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापन केलेली तलाव ठेका समिती याबाबतीमध्ये निर्णय घेत असते. या समितीवर, जिल्हा मच्छिमार सहकारी संघाचे अध्यक्ष हे सभासद असतात. तलावाचा ठेका मच्छिमार सहकारी संस्थांना देताना, संस्थेने संबंधित तलावात सरासरी जलक्षेत्राच्या प्रति ÆŒ™ü¸üß 5 Æ•ÖÖ¸ü ´Öत्स्यबिज प्रतिवर्षी सोडावे अशी अट करारनाम्यात केली जाते. मात्र मच्छिमार सहकारी संस्थांची आर्थिक स्थिती समाधानकारक नसल्यामुळे त्यांच्याकडून जलाशयात इष्टतम मत्स्यबीजाचा पुरेसा साठा होत नाही. २०० हŒटरच्या वरच्या जलाशयात मत्स्यबिज साठवताना १२-25 ´Öß. ´Öß. आकाराऐवजी ५०-100 ´Öß. मी. आकाराचे (बोटुकली स्वरूपात) सोडणे अधिक फायदेशीर असते. परंतु ब-याच संस्था »Öान आकारचे मत्स्यबिज (फ्राय) साठवतात. त्यामुळे मत्स्योत्पादनावर त्याचा विपरित परिणाम होतो. सहकारी संस्थाकडे असलेल्या जलाशयाचा विकास हा समाधानकारक होत नाही. त्यामध्ये खते व इतर निविष्ठा योग्य प्रमाणात टाकले जात नाहीत. राज्यात नविन २७ वर्तुळाकार हॅचरी बांधण्यात आल्या आहेत. त्याचा पुरेपुर उपयोग करून घेण्याच्या दृष्टीने व मत्स्योत्पादनाची इष्टतम पातळी गाठण्याÃÖ ÃÖ¬याचे तलाव/जलाशय देण्याकरिता जी ठेक्यÖ"Öß ¯Ö¬¤ंत आहे त्यामध्ये बदल करण्याचा प्रस्ताव शासनाचे विचाराधीन होता. शासन आता असे आदेश देत आहे की, तलाव šÖŒयाची नवीन पध्दत खालीलप्रमाणे निर्धारित करण्यांत येत आहे.

	जलाशय	ठेक्याने देण्याची सन्ती×¸ÖÖ ¯Öन¤üÖ
1)	1Ö 200 ÆÉक्टर पर्यत	या वर्गीकरणातील तलाव एकावेळी ५ वर्षाकरिता फÉत प्राथमिक मच्छिमार सहकारी संस्थांना लिलाव न करता ठेÉयाने देण्यांत यावेत. मात्र, संबंधित संस्£ेने उपयोगी जलक्षेत्रांच्या प्रतिहेÉ™¸ß ÃÖ´ÖÖ¸ ५ हजार मत्स्यबिज प्रतिवर्षी तलावात संचयित करावे. संस्थेची आर्थिक स्थितß तलावात मत्स्यशेती करण्या इतपत असली पाहिजे. ज्या संस्थेच्या कार्यक्षेत्रात तलाव आह, त्या संस्थेला मच्छिमारीचा ठेका देण्यांत यावा. दोन मच्छिमार संस्थेच्या कार्यक्षेत्रात जर एखादा तलाव येत †ÃÖ»ÖÖ ÖÖ¸ü †ÃÖÖ ÖÖ»ÖÖ¾Ö, आवश्यक वाटल्यास, त्या दोन संस्थामध्येच लिलावाने देण्यांत यावा. यामुळे या संस्थामध्ये निकोप स्पर्धा होवून त्याचा परिणाम अधिक मत्स्योत्पादन होण्यामध्ये होईल. तसेच कोणतीही सहकारी संस्था ठेका घेण्यांस पुढे न आल्यास वा पुरेशी सक्षम नसल्यास निविदा बोलावून देण्यात यावेत. तलाव ठेका रÉकम ठरविताना, गुणक सुत्र न वापरता, Öलावात होणारे संभाव्य मत्स्योत्पादन विचारात घवून तलाव ठेका रÉकम ठरविण्यांत यावी.
2) ú	200ÆÉ™¸ü ¾Ö त्याहून अधिक :-	या वर्गीकरणाखाली येणारे जलाशय मोठे असून ते विकसित करण्यासाठी खचÆß जास्त असतो. मत्स्योत्पादन मिळण्यास ३ वर्षाचा कालावधी लागतो. त्यामुळे या जलाशयात मोठया संख्येत बोटुकली सोडणे व संगोपन तळी बांधणे यासाठी हे जलाशय एका वेळी ५ वर्षासाठी निविदा पध्दतीने ठेÉयाने देण्यांत यावेÖ. ´ÖÖ¡Ö, सहकारी संस्थेची बोली सर्वोच्च असल्यास त्या संस्थेला रÉकम भरताना १० टक्के सुट देण्यांत यावी. हे जलाशय घेणा-या उदयोजकांना किंवा सहकारी संस्थेला खालील अटी बंधनकारक राहतील. 1) संबंधित किवा शेजारच्या जिल्हयातील मासेमारी सहकारी संस्थेच्या सभासदांना मासेमारी देण्याचे बंधन ठेकेदारावर राहील. तसेच आयुÉŸÖ मत्स्यव्यवसाय यांच्या पू¾Öपरवानगी शिवाय बाहेरचे (विशेषत:) अन्य राज्यातील मच्छिमार आणू नयेत. 2) जलाशयातील पाणी दुषित होऊ नये त्याचप्रमाण ¯Ö×¸üÃथतीक (इकॉलॉजिकल) समतोल बिघडणार नाही. केवळ अशाप्रकारच्या माशांचा व पर्णवनस्पतीच्या जाती पुनस्थाÖ¯ÖŸÖ (Introduce) करावे लागतील.

2. १ जुलै १९९५ पासून वरिल परीच्छेद (२) मध्ये सुचविल्याप्रमाणे २०० हेÉटर जल क्षेत्रावरिल खालील २० तलाव/जलाशय निविदा मागवून ठेक्याने देण्याने यावेत.

†. क्र.	×•Ö»ÆÖ	तलाव/जालाशयाचे नांव	तलावाचे जलक्षेत्र
1	जळगांव	हतनूर	5100
2	पुणे	खडकवासला	1255
3	पुणे	वरसगा¾Ö	1178
4	ÃÖÖ»ÖÖ¯Öã¸ü	जवळगांव	1250
5	ÃÖÖ»ÖÖ¯Öã¸ü	तिसंगीसोनके	1156
6	»ÖÖŸÖã¸ü	निम्नतेराणा	2122

7	यवतमाळ	गोकी	1497
8	नागपूर	नंद	1340
9	³Ö>Ö¸Ö	इटियाडोह	4862
10	"Ö¡¯Ö¸¡	†ÃÖÖ»ÖÖ´ÖœÖ	1746
11	¬Öôü	¯ÖÖ–Ö¸Ö	435
12	अहमदनगर	सिना	765
13	बुलढाणा	को¸Ö>ß	367
14	¾Ö¬ÖÖ	¯ÖÖ£Ö¸Ö	900
15	गडचिरोली	दिना	827
16	औरंगाबाद	†²ÖÖ>ß	209
17	जालना	अप्पर दूधना	245
18	परभणी	´ÖÖÃÖÖôûß	400
19	उस्मानाबाद	चांदनी	540
20	²Öß>¡	¾ÖÖ`Ö बाभुळगांव	250

3. वर नमुद केलेले २० तलाव १ जुलै १९९५ पासून निविदा मागवून ठेŒयाने देण्याचे दृष्टिने आयŒŸÖ, मत्स्यव्यवसाय यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती खालीलप्रमाणे स्थापन करण्यांत येŸÖ †ÖÆê.

आयुŒत (मत्स्यव्यवसाय)	†¬यक्ष
ˆ¯ÖÃÖ×चव (मत्स्यव्यवसाय)	सदस्य
ˆ¯ÖÃÖ×"Ö¾Ö (¯ÖÖ™²Ö¬ÖÖ¸¡)	सदस्य
ˆ¯ÖÃÖ×"Ö¾Ö (×¾Öत्त विभाग)	सदस्य
मत्स्यव्यवसाय उपसंचालक (भुजल)	सदस्य सचिव

सदर समितीने २०० हेŒ™¸ जलक्षेत्रावरिल तलाव निविदा मागवून देताना, न्युनतम रŒकमे (†¯ÖÃÖ™¡ ¯ÖÖईस) ठरवावी आणि असे तलाव निविदा मागवून (स्थानिक वर्तमानपत्रात व राज्यस्तरीय वर्तमान पत्रात प्रसिध्दी देवून) ठेŒयाने देण्याचे अधिकार समितीला राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने.

ÃÖÆß/-
(×¾Ö. ¸Ö. ²Ö"Ö¸¡)
ˆ¯ÖÃÖ×"Ö¾Ö ´ÖÆÖ¸ÖÂ™¡ ¿ÖÖÃÖÖ,

¯Ö×ŸÖ,

आयुŒत मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, ´Ö²Ö‡
प्रादेशिक मत्स्यव्यवसाय उपसंचालक, मुबई/पुणे/नाशिक/औरंगाबाद/अमरावती/नागपूर

सहाय्यक मत्स्यव्यवसाय संचालक, ´Ö²Ö‡/¯ÖÖ»Ö`Ö¸ü - ठाणे/अलिबाग - ¸ायगड/रत्नागिरी/मालवण
- ØÃÖ¬गूदूर्ग/चंद्रपूर/भंडारा
सर्व जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी
उपसचिव (मत्स्यव्यवसाय), कृषि व पदुम विभाग
^¯ÖÃÖ×"Ö¾Ö (¯ÖÖ™²Ö¬ÖÖ¸ü), पाटबंधारे विभाग,मत्रालय,मुंबई
^¯ÖÃÖ×"Ö¾Ö (×¾ÖŸÖŸÖ), वित्त विभाग, मंत्रालय,मुंबई
कार्यासन पदुम-12/¯Ö¤´Ö-14
निवडनस्ती.